

PROGRAM PRACY Z UCZNIEM O SPECJALNYCH POTRZEBACH EDUKACYJNYCH

**WIELKOPOLSKIE SAMORZĄDOWE CENTRUM
KSZTAŁCENIA ZAWODOWEGO I USTAWICZNEGO
W GNIEŹNIE**

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp

2. Cele programu

3. Charakterystyka sylwetki:

- ✓ ucznia „zdolnego”
- ✓ ucznia „mającego trudności w nauce”

4. Metody i formy pracy:

- ✓ z uczniem „zdolnym”
- ✓ z uczniem „mającym trudności w nauce”

5. Zadania nauczycieli w pracy:

- ✓ z uczniem „zdolnym”
- ✓ z uczniem „mającym trudności w nauce”

WSTĘP:

Każdy człowiek – jak twierdzi wybitny psycholog David Lewis – rodzi się zdolny: „*Każde dziecko przejawia niemalże nieograniczoną ciekawość świata i wrodzoną potrzebę odkrywania wszystkiego, co znajduje się w jego otoczeniu*”

Od środowiska rodzinnego i szkolnego zależy czy i jak jego zdolności się rozwiną. Przyjmując, że głównym zadaniem szkoły jest zapewnienie wszechstronnego rozwoju ucznia, planując pracę dydaktyczną – wychowawczą należy rozpoznać jego indywidualne potrzeby edukacyjne.

W literaturze psychologiczno – pedagogicznej trudno jest znaleźć jednoznaczną definicję i sposoby identyfikacji „*ucznia zdolnego*” i „*ucznia mającego trudności edukacyjne*”

Wiadomo, że dziecko zdolne to takie, które szybciej i sprawniej niż rówieśnicy selekcjonuje informacje, sprawniej zapamiętuje, łatwiej i bardziej spontanicznie rozwiązuje problemy. Ma ono podzielną uwagę, jest zainteresowany zadaniami natury poznawczej, potrafi zidentyfikować problem, myśleć syntetycznie. Uczeń taki jest indywidualistą, przejawia niezależność i krytyczne myślenie. Jednocześnie dzieci wybitnie zdolne potrafią być zagubione, rozchwiane emocjonalnie, niezdolne do współpracy z innymi osobami.

Uczeń uzyskujący oceny celujące i bardzo dobre nie zawsze jest uczniem wybitnie zdolnym, a uzyskiwane efekty są wynikiem inteligencji i pracowitości

Uczeń mający trudności edukacyjne nie zawsze musi być osobą o obniżonym intelekcie. Najczęściej jego niepowodzenia szkolne mogą być uwarunkowane różnymi czynnikami np. emocjonalnymi, ekonomiczno – społecznymi, biologicznymi, pedagogicznymi.

Uczniowie zarówno uważani jako zdolni i ci którzy mają trudności edukacyjne powinni być traktowani jako osoby o specjalnych potrzebach edukacyjnych

CELE PROGRAMU:

Cel główny:

Dostosowanie metod i form pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych w oparciu o rozpoznanie jego możliwości psychofizycznych

Cele szczegółowe:

- ✓ zapoznanie z metodami i technikami uczenia się w zakresie kształtowania wiedzy i umiejętności określonych w podstawie programowej kształcenia w zawodzie
- ✓ wskazanie możliwości pozyskiwania wiedzy i umiejętności z różnych źródeł
- ✓ wdrażanie uczniów/słuchaczy do samokształcenia
- ✓ rozwijanie zdolności poznawczych, zainteresowań, uzdolnień i aspiracji ucznia/słuchacza
- ✓ przedstawienie zalet i wad pracy grupowej i indywidualnej
- ✓ tworzenie środowiska wychowawczego kształtującego właściwe postawy

CHARAKTERYSTYKA SYLWETKI:

1. Ucznia/słuchacza „zdolnego” charakteryzuje:

- ✓ bogaty zasób słownictwa
- ✓ znajomość treści i posiadanie umiejętności wykraczających poza podstawę programową i program nauczania
- ✓ umiejętność szybkiego przetwarzania informacji
- ✓ umiejętność rozumowania w szerokiej perspektywie
- ✓ spostrzegawczość
- ✓ łatwość skupienia uwagi
- ✓ zdolność do myślenia przestrzennego
- ✓ szeroki zakres wiedzy z różnych dziedzin
- ✓ zdolność logicznego wyciągania wniosków
- ✓ brak trudności w procesie uczenia się
- ✓ stosowanie różnorodnych sposobów uczenia się i zapamiętywania treści

2. Ucznia „mającego trudności edukacyjne” charakteryzuje:

- ✓ trudności w zapamiętywaniu dużych partii materiału
- ✓ trudności w przetwarzaniu informacji
- ✓ problemy w zakresie myślenia logicznego i abstrakcyjnego
- ✓ posługiwanie się tzw. pamięcią mechaniczną
- ✓ ubogi zasób słów
- ✓ brak osiągnięć edukacyjnych pomimo dużego nakładu pracy
- ✓ trudności w koncentracji uwagi
- ✓ brak aktywności na zajęciach
- ✓ postawa wycofania i rezygnacji
- ✓ poczucie niskiej samooceny
- ✓ trudna do przewidzenia reakcja na komunikat o niepowodzeniu (płacz, agresja słowna lub fizyczna, wagary)

METODY I FORMY PRACY:

Metody pracy z uczniem/słuchaczem:

- ✓ metody problemowa
- ✓ metody aktywizujące
- ✓ metody prezentowania własnych poglądów
- ✓ metody porozumiewania się w różnych sytuacjach
- ✓ metody rozwijania zainteresowań
- ✓ metody zastosowania nabytej wiedzy w praktyce
- ✓ metody kształcące umiejętność wyszukiwania i wykorzystywania informacji z różnych źródeł

Formy pracy z uczniem/słuchaczem:

- ✓ indywidualna
- ✓ grupowa

ZADANIA NAUCZYCIELI:

1. Zadania nauczyciela w pracy z „uczniem/słuchaczem zdolnym”

- ✓ opracowanie i dobór skutecznych metod i form pracy
- ✓ motywowanie, aktywizowanie uczniów/słuchaczy
- ✓ wykorzystywanie intelektualnego potencjału ucznia/słuchacza (przydzielanie trudniejszych zadań podczas pracy grupowej lub indywidualnej)
- ✓ analizowanie osiągnięć
- ✓ dzielenie się uwagami, spostrzeżeniami i doświadczeniem z innymi nauczycielami i uczniami/słuchaczami
- ✓ nakłanianie do samorealizacji
- ✓ przyjmowanie roli doradcy i organizatora procesu uczenia się
- ✓ stawianie podczas zajęć pytań problemowych, pobudzających uczniów/słuchaczy do myślenia
- ✓ stwarzanie uczniom/słuchaczom sytuacji wyboru zadań, ćwiczeń o zróżnicowanym stopniu trudności

2. Podejmowanie działań wobec „uczniów/słuchaczy zdolnych”

- ✓ rozpoznanie u uczniów/słuchaczy uzdolnień i jego mocnych stron
- ✓ dbanie o harmonijny rozwój nie tylko intelektualny, ale także emocjonalny i społeczny
- ✓ systematyczne doskonalenie zawodowe nauczycieli przygotowujące ich do pracy z uczniem/słuchaczem zdolnym
- ✓ podejmowanie przez wszystkich nauczycieli przedsięwzięć wspierających uzdolnienia uczniów/słuchaczy (np. projekty edukacyjne)
- ✓ stwarzanie możliwości indywidualnego traktowania ucznia/słuchacza w klasie
- ✓ podkreślanie osiągnięć ucznia/słuchacza i ukazywanie potencjalnych możliwości dalszego rozwoju
- ✓ organizowanie procesu dydaktycznego w sposób umożliwiający uczniowi/słuchaczowi zdolnemu podejmowanie działań w sytuacjach nietypowych
- ✓ rozwijanie nowych zainteresowań, zachęcanie do uczestnictwa w konkursach, powierzenie funkcji asystenta przedmiotowego, organizatora imprez
- ✓ akceptowanie faktu, że uczeń/słuchacz może czasami wyprzedzać swojego nauczyciela w pewnych skojarzeniach, intrygujących pomysłach
- ✓ organizowanie spotkań z osobami, które mają wybitne osiągnięcia w jakiejś dziedzinie
- ✓ systematyczne dostarczanie nowych bodźców inspirujących do podejmowania nowych wyzwań
- ✓ kształtowanie hierarchii wartości w taki sposób, by osiągnięcia ucznia/słuchacza służyły czemuś więcej niż tylko własnej satysfakcji

3. Zadania nauczyciela w pracy z „uczniem/słuchaczem mającym trudności edukacyjne”

- ✓ współpraca z innymi nauczycielami w zakresie opracowania strategii postępowania z uczniem/słuchaczem wykazującym trudności w nabywaniu wiedzy i umiejętności

- ✓ udzielanie wszechstronnej pomocy uczniom/słuchaczom mniej zdolnym
- ✓ poszukiwanie przyczyn trudności dydaktycznych/wychowawczych oraz przeszkód o charakterze biologicznym (np. przewlekłe choroby, stan zdrowia, niepełnosprawność, różnego rodzaju problemy życiowe itp.)
- ✓ działalność wychowawcza ułatwiająca wejście uczniom/słuchaczom rozpoczynającym naukę do nowego środowiska i pomoc w trudnościach adaptacyjnych
- ✓ poszukiwanie przyczyn warunkujących występowanie trudności szkolne i życiowe
- ✓ okazywanie pomocy uczniom/słuchaczom, którzy mają możliwość uświadomienia sobie złożoności wielu problemów życiowych
- ✓ wskazywanie możliwości aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego uczniów/słuchaczy (udostępnienie boiska szkolnego, sali gimnastycznej, siłowni, sali do tenisa stołowego, organizowanie imprez itp.)

4. Podejmowanie działań wobec „uczniów/słuchaczy wykazujących trudności edukacyjne”

- ✓ rozpoznanie przyczyn niepowodzeń szkolnych (ekonomiczno – społecznych, pedagogicznych, bio-psycho-społecznych)
- ✓ systematyczne doskonalenie zawodowe nauczycieli przygotowujące ich do pracy z uczniem/słuchaczem mającym trudności edukacyjne
- ✓ rozpoznanie mocnych stron ucznia/słuchacza
- ✓ stworzenie w klasie przyjaznej atmosfery, zachęcającej ucznia/słuchacza do podejmowania ryzyka, uświadomienie, że porażka nie jest „katastrofą” lecz może być wykorzystana w dalszej nauce
- ✓ koncentrowanie się na postępach ucznia/słuchacza, a nie na tym w czym odstaje od pozostałych uczniów/słuchaczy w klasie
- ✓ budowanie poczucie własnej wartości ucznia/słuchacza
- ✓ docenianie jego osiągnięć pozaszkolnych (np., sportowych, artystycznych, społecznych)
- ✓ dostosowanie metod nauczania do możliwości percepcyjnych ucznia/słuchacza, uatrakcyjnianie zajęć lekcyjnych
- ✓ zapewnienie dodatkowej pomocy koleżeńskiej, konsultacje z nauczycielami poszczególnych przedmiotów
- ✓ zachęcanie do wyrażania własnych poglądów
- ✓ docenianie na forum klasy każdego przejawu aktywności ucznia/słuchacza na zajęciach
- ✓ ukazywanie wzajemnych zależności między frekwencją a wynikami w nauce
- ✓ dobieranie metod postępowania w zależności od rozpoznawanych przyczyn niepowodzeń szkolnych

Program pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych jest dokumentem otwartym i podlega systematycznej modyfikacji

Program pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych został zatwierdzony Uchwałą Rady Centrum Nr 14 2017/2018 z dnia 2 października 2017 roku

